

Tafsiira Suuratu Yuusuf-Kutaa 14

Description

Mootii fi Abjuu

Yuusuf yakka tokko malee mana hidhaatti akka darbamee ni yaadatama. Namni yakka tokko malee hidhame, mana keessa zalaalami hin turu. Guyyaa tokko ima baha. Kunoo Yuusuf waggoota muraasaaf mana hidhaa keessa erga ture, yeroon bahiinsa isaa ni dhiyaate. Yeroon kunis yeroo mootiin biyya Misir bulchuu abjuu ajaaâ€™ibaa arguudha:

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ
 عِجَافٌ وَسَبْعَ سُبْلَاتٍ خُضْرٌ وَأُخْرَ يَأْسَتٍ يَتَأْيِهَا الْمَلَأُ
 أَفَتُوْنِي فِي رُؤْيَيِّ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّؤْءَ يَا تَعْبُرُونَ

٤٣

â€œMootiin ni jedhe: saâ€™oонни huqqatoon torba saâ€™oota gabbatoo torba kan nyaatan, mataa midhaanii magariisa torbaa fi kan biroo immoo gogaa taâ€™anii arge. Yaa qondaaltota! Dhuguma abjuu kan hiikatan yoo taatan, hiika abjuu tiyyaa natti himaa.â€ Suuratu Yuusuf 12:13

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa Yuusuf mana hidhaa keessaa akka bahuu fi sadarkaa isaa olkaasu yommuu barbaadu, mootichatti abjuu ajaaâ€™ibaa agarsiise. Mootichis namoota gurguddoo ummata keessatti beekkamti fi sadarkaa qaban walitti qabuun, â€œAni abjuu keessatti saâ€™oонни huqqatoon torba saâ€™oota fuffurdoor torba yommuu nyaatan arge. Akkasumas, sootalloo (mataa midhaanii) torba magariisa taâ€™anii fi mataa midhaani biroo torba gogaa taâ€™an arge. Dhuguma abjuu (manama) kan hiiktan yoo taatan, abjuu tiyya tana naaf hiikaa.â€ jedheen. Isaanisakkana jechuun deebii deebisan:

قَالُوا أَضْغَاثُ الْحَلَمِ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحَلَمِ بِعَالَمٍ

٤٤

â€œâ€˜[Kuni] abjuu sobaa walitti makamteedha. Nuti hiika abjuu [akkanaa] hin beeknu.â€™ jedhan.â€ Suuratu Yuusuf 12:44

Kana jechuun abjuun tee tuni abjuu sobaa walitti dhooftee fi hiika hin qabneedha. Nuti hiika abjuu akkanaa hin beeknu.

Yommuu qondaaltonni kunniin hiika abjuu kanaa wallaalan, namtichi Yuusufin waliin mana hidhaa keessatti erga hidhame booda gadi lakkifame, Yuusufin ni yaadate:

وَقَالَ اللَّهُ أَلَّذِي نَجَّا مِنْهُمَا وَأَدَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةً أَنَا أُنِئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ

فَأَرْسِلُونِ
٤٥

â€œ[Dargaggoota lamaan mana hidhaa keessa turan] keessaa kan nagaha bahee fi yeroo dheeraa booda [Yuusufin] yaadate ni jedhe, â€œAni hiika isaa isinitti himaa na ergaa.â€ Suuratu Yuusuf 12:45

Dargaggoota lamaan mana hidhaa keessatti abjuu arguu turan. Hiika abjuu tanaas Yuusufin gaafatan. Yuusufis abjuu isaanii haala sirrii taâ€TMeen isaaniif hooke. Yuusuf tokko akka fannifamee allaattin mataa isaa nyaattu, kan lammataa immoo nagahaan mana hidhaati bahee mooticha daadhii akka obsuu ni ibseef. Akkuma inni jedhe hiikni kuni hojji irra oole. Kanaafu, kan nagaha bahee mootii daadhi obaasuu kuni mooticha bira waan tureef abjuu kana ni dhagahe. Nama abjuu haala sirrii hiiku waan beekuuf, â€œhiika abjuu kanaa isinitti beeksisaa na ergaaâ€ jedheen. Mootichii fi namoonni naannawa jiran ni ergan. Innis gara mana hidhaatti qajeelun gara Yuusuf dhufee akkana jedhe:

يُوسُفُ أَتَاهَا الْصَّدِيقُ أَفْتَنَاهُ فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ
سَبْعُ عِجَافٌ وَسَبْعُ سُبْلَكٍ خُضْرٌ وَأَخْرَى يَأْسَتٍ لَعَلَىٰ أَرْجَعٍ إِلَىٰ
النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ
٤٦

â€œYuusuf yaa nama dhugaa dubbatu! Akka gara namootaa deebiâ€TMee beekaniifhiika saâ€TMoonni huqqatoon torba saâ€TMoota gabbatoo torba nyaatan, mataa midhaanii magariisa torbaa fi kan biroo immoo gogaa taâ€TManii ilaachisee nuuf ibsi.â€ Suuratu Yuusuf 12:46

Namtichi Yuusufin bira erga gahee akkana jedheen: Yaa Yuusufi nama garmalee dhugaa dubbatu taate! Akka ani gara namootaa deebiâ€TMee hiika abjuu beekaniif jecha hiika abjuu tanaa nuuf ibsi. Abjuun tunis: saâ€TMoonni huqqatoon torba saâ€TMoota gabbatoo torba nyaachu, mataan midhaanii magariisa torbaa fi kan biroo immoo gogaa taâ€TMuudha.

Yuusufis saâ€TMoonni gabbatoon torbaa fi mataan midhaanii torba magariisni, waggoota torba roobni fi oomishni itti baayâ€TMatu akka taâ€TMan, saâ€TMoonni torba huqqatoo fi mataan midhaanii torba gogaan waggoota torba hoonge akka taâ€TMan ni hooke. Rabbiin hundarra beeka, tarii ibsi kanaa: qonni baayâ€TMinna roobaa fi hoonge irratti hundaaâ€TMa. Yoo roobni baayâ€TMeen argamee midhaan bareedaa

taâ€™a, horiin ni gabbatu. Garuu yoo hoongen argamee, faallaa kanaa taâ€™a. Midhaan ni goga, horiin ni huqqata.

Yeroo baayâ€™ee saâ€™oonni ykn qotiyoon kan lafa ittiin qotanii fi bishaan ittiin obaasaniidha. Mataan midhaanii immoo wanta hundarrraa guddaa namni sooratuudha. Isaan jidduu hariiroon waan jiruuf Yuusuf kanaan hiike. Hiika abjuuti fi wanta hojjachuu qaban bakka tokkotti walitti fide.

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبَا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُبْلِهِ إِلَّا قَلِيلًا

٤٧ مَمَاناً كُلُونَ

â€œ[Yuusuf ni jedhe]:**waggoota torba walitti aanan ni facaafattu. Wanta xiqqoo nyaattan malee wanta haamtan sootalloo isaa keessatti isa dhiisaa.**â€ Suuratu Yuusuf 12:47

Waggoota torba walitti aanan midhaan ni facaafattu. Waggoota torban booda hoongen cimaan waan dhufuuf, wanta xiqqoo nyaattan malee midhaan haamtan sootallo (mataa midhaanii) irratti dhiisaa; hin ayidinaa, qoola keessaa hin baasinaa. Kunis midhaan osoo hin badiin yeroo dheeraaf akka turu taasisa.

Asitti Yuusuf hoonge wagga torba gara fuunduraatti dhufu dandamachuuf furmaata lama dhiyeessef: **Iffaa**-wanta oomishan irraa xiqqoma akka nyaatan. Kunis qisaasessu irraa isaan tiiksa. **2ffaa**-midhaan kuusu. Kunis osoo qoola keessaa hin baasin akkasumatti mataa midhaanii irratti midhaan dhiisudha.

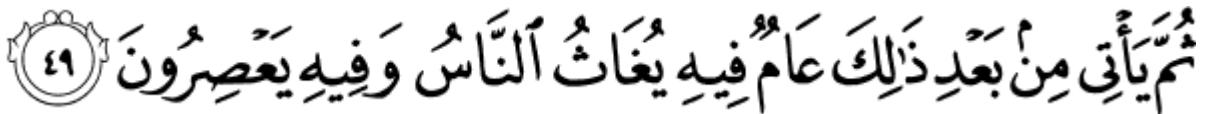
ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادِيَاً كُلُّنَّ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا

٤٨ تُحْصِنُونَ

â€œErgasii san booda waggoonni rakkinnaa torba, wanta xiqqoo olkaaâ€™attan malee wanta isaaniif dabarsitan nyaatan ni dhufu.â€ Suuratu Yuusuf 12:48

Kana jechuun waggoota oomishaa torban kana booda waggoonni hoonge fi rakkinnna cimaa torba ni dhufu. Wanta xiqqoo sanyiif jettanii ol kaaâ€™attan malee waggoota rakkinnaa kana keessatti wanti isin duraan kuufataa turtan ni dhumata. Sababni isaas, waggoota kana keessa hoongen waan jiruuf namoonni ni nyaatu. â€œwanta xiqqoo olkaaâ€™attanâ€ kana jechuun sanyii akka taâ€™uuf jecha wanta olkeessan. Namoonni wagga dhufu keessa facaasuuf wanta nyaatan irraa â€œKuni sanyiif tolaâ€ jedhanii wanta xiqqoo olkaaâ€™u.â€œwanta isaaniif dabarsitan nyaatanâ€ Waggoota hoonge torba jala darbuuf wanti isin duraan kuufataa turtan ni nyaatama. Hoongan yoo dhufe midhaan ni bada, wanti kuufatan ni dhumata. Kana ibsuuf â€œwaggoonni hoonge torba wanta duraan wagga torba kuufataa turtan nyaatu.â€ jedhe. Kunis saâ€™oonni huqqatoon torba saâ€™oota gabbatoo torba nyaachu agarsiisa.

Itti aanse waggaa hoongeen itti deemee roobni itti dhufuun gammachiise:

â€œErgasii san booda waggaan namoonni rooba baayâ€™ee itti argatanii fi [waynii (inaba)] itti cuunfan ni dhufa.â€ Suuratu Yuusuf 12:49

Kana jechuun waggoota torban kana booda waggaan namoonni rooba baayâ€™ee itti argatan ni dhufa. Waggaan kana keessa midhaan, kuduraalee fi fuduraaleen ni biqilu, oomisha isaanii ni kennu. Midhaan nyaattan gahaa taâ€™e argachuu bira darbee firaafiree inabaa (waynii) ni cuunfattu.

Guduunfaa

*Tarii abjuun namni arguu dhugaa taâ€™uu jirenya dhuunfaatii fi hawaasa guutuun wal-qabachuu dandeessi. Suurah Yuusuf keessatti abjuun Yuusuf argee fi dargaggooni lamaan argan jirenya nama dhuunfaatin yommuu wal-qabattu, abjuun mootin arge immoo jirenya hawaasaatiin wal-qabatti. Kanaafu, abjuun yeroo dhugaa itti taatutu jira. Abjuun gosa sadii akka taate jalqaba suurah tanaa keessatti ilaalle jirra. Yaadannoof: abjuu gaarii ykn dhugaa, abjuu hasaasa nafsee (wanta namni guyyaa baayâ€™issee itti yaadu, ergasii hirriba keessatti arguu), abjuu nama gaddisiistu-kuni sheyxaana irraayyi.

*Namni wanta tokkotti beekumsa yoo hin qabaatin, â€œAni hin beekuâ€ jedhee calâ€™isuu qabaa malee, wallaalummaa isaa haguuguuf haqaa fi soba wal keessa dhayuu hin qabu. Namoonni mootiif abjuu hiiku dadhaban kunniiin â€œNuti kana hin beeknuâ€ jechuu dhiisanii abjuu jirenya hawaasaa guutuun wal qabattu, â€œKuni soba wal dhayee fi hiika hin qabneedha.â€ jedhan. Mee ilaali, osoo akkuma isaan jedhan abjuun tuni hiika malee haftee silaa hawaasni guutuun miidhaa guddaa irra gahaa ture. Kuni waa lama nu barsiisa: 1ffaa-wanta hin beekne, â€œHin beekuâ€ jechuu ykn â€œeebalun gaafadhuâ€ jechuu 2ffaa-Dhimma amantiis taâ€™i dhimma barbaachisaa biroo warra beekumsa qaban gaafachu. Yommuu abjuu kana issaan wallaalan gara Yuusuf deeman. Yuusuf beekumsa kan qabuudha.

*Yuusuf (aleyh salaam) abjuu tana yommuu hiiku furmaata waliin hiike. Waggaan hoonge torba dhufuun dura maal hojjachuu akka qaban isaanitti akeeke. Kuni kan agarsiisu rakkoo namootaa furuuf furmaataa dhiyeessuun garmalee barbaachisaadha. Rakkoo qofa tarreessanii furmaata yoo itti hin kenniin akka dhibee dawaan hin argamneefi taâ€™a.

Date Created

December 19, 2021

Author

admin